

M A G Y A R K U R I R.

*Bécs, Kedden, Május 11dikén, 1824.**C h i n a.*

Londoni Ujság-levelek a' Pekingiek-
ből következő cikkelyt közölnek Dr.
Morrison' fordítása után: Peking, Júl.
25d 1823. Ő császári Felsége mái na-
pon az itten következő parancsolatot té-
teté közönségessé: „Minthogy f. h. 16d
olta mind egyre szakad az eső, 's a' Csá-
szárnak igen a' szívének fekszik a' szegény
emberek' állapotja, 's éjjel nappal azzal
gyötörvén magát, hogy ezen esőzés az
egész országot elboríthatná, szükséges-
nek tartotta hogy választatnék bizonyos
nap, mélyen a' jó időért imádságok tar-
tassanak. Mellyre nézve ezenel pa-
rancsolom, hogy a' Taou felekezet' Pa-
pi Compániája a' nagy fő palotában ol-
tárt építsen, 's imádkozáshoz kezdjen.
Legidősb fiamat kinevezem arra nézve,
hogy menjen és áldozzon tömjénnel, 's
a' King Shing Tsin Wangnak megparan-
csolom, hogy menjen a' szelek Istenének
templomába és onnan a' felhők Istené'
templomába 's áldozzon mindenitt töm-
jént, 's ezenkívül parancsolom neki hogy
járuljon az esztendő szakaszai Istenének
és a' menydörgés Istenének templomaik-
ba, áldozvan ottan is mindenitt tömjén-
nel. Parancsolom továbbá, hogy Tivan-
gain kormányozza az egész ceremóniát,
Fuh-sing éjjel nappal ottan legyen, és
hogy Hang-hea két részre oszolván, ezek
egymást a' tömjén áldozásnál éjjel fel-
váltsák. Ezt megtartsátok.“ — Peking,
Júl. 31d 1823. „A' f. h. 16dika olta
tartó esőzésnek miatta f. h. 25d megpa-

rancsolám, hogy könyörgések tartassanak.
Ma reggel viradóra a' felhők oszolni kez-
dettek, melly felett magamban a' leg-
nagyobb háládatosságot érezvén, paran-
csolom a' mi következik: Legidősb fiam-
nak adattassék egy rúd Thibeti tömjén,
hogy azzal a' nagy fő templomba men-
jen, ottan kegyesen és egyenes lélekkel
leborúljon és hálákat adjon. 'S ez meg-
lévén, az oltárt el kell szedni. Az esz-
tendő szakaszainak, a' szeleknek, a' fel-
hőknek és menydörgésnek Isteneinek tem-
plomaikba is négy rúd Thibeti tömjén
küldetessék, 's háláadások tartassanak.
Az imádkozó Papok a' császári udvari
tishti-hívataltól jutalmakat vegyenek. Ezt
megtartsátok.“

Canton, Sept. 17d 1823. F. h. 10d
a' Kincstár-mester udvarlására ment a'
Kormányzónak, 's jelentette hogy Nam-
hoy Istennek az őszi áldozatot kívánná
bényújtani. Más nap veres papíroson
adott ki egy Proclamatiót a' Kormányzó,
mellyben megírta minémű ceremóniák-
kal tartassék az inneplés f. h. 14d, mint
a' melly a' Császár születésének napja,
's az ő tíz ezer esztendeinek egyik elő-
fordulója. A' nevezett Proclamatióban
az parancsoltatott, hogy a' nevezett na-
pon reggeli 4 órakor minden Katona-
tiszték és polgári tisztviselők udvari kön-
töseikben jelenjenek-meg az Ő Felségé-
nek szentelt folyosón, 's ott, a' mint
szokás, borúljanak arczra, és hogy ud-
vari köntöseikben járjanak az innepet
megelőző és azt követő három napokon,
kivéven f. h. 9d és 15d napjait, mellyek

a' császari familia némelly tagjai halálozásoknak napjai. F. h. 11d Foo-yuen a' Kormányzó, kísértetvén a' Katona-tisztektől és polgári tisztviselőktől, az ég Királynéja' templomába ment, 's a' balvány-istennek bényújtotta az őszi áldozatot.

Yon-lung az Ország éjszaki részének fő vámszedő tisztje jelenté Ő Felségének hogy az idén 118,090 Taellel kevesedett a' vambeli jövedelem, mellynek hallására nem csak hogy ötet és a' többi tiszteket megleczkézte a' Császár, hanem azt is parancsolta, hogy a' fő vámszedő tiszt saját erszényéből fizesse a' feljebb nevezett summát.

Spanyol Ország.

A' Király Apr. 8d megparancsolta, hogy a' még az ő előtte volt Igazgatás alatt munkába vett víz-csatorna folytatassék, melly által a' Quadarramának néhány kütfői fognak Madritba vezetteni, hogy így a' nyári időbeli víz szűkén segíteni lehessen, 's a' fő-városnak éjszaki és keleti tájékain a' kopár mezők locsoltathassanak. A' Madriti városi tanács, a' Szan Carlosi Bank, a' gazdagok, sőt még a' külföldiek is megkerestettek, hogy Actiák által ezen dologban vennének részt. Azon társaságnak, melly így a' munkát előmozdítani kívánja, következő hasznok ígértetnek: a' víz-árulás jussa a' fő-város' szükségére és a' mezőség' locsolására; azon malmoknak 's egyéb kereken járó miveknek jövedelme, mellyeket a' társaság építeni akar; a' víz-csatorna mentében mind kétfelől több ölnyi szélességű fölnek haszonvétele; a' földeknek a' locsolás által szaporodott termékéből a' tizedrész; végre a' csatorna mentében mind két oldalon a' közönségek miveletlen földjének egy bizonyos része. Ha az ezt magára vállaló, szüle-

tett Spanyol, bévégződven a' munka, mind magára mind maradékaira nézve Castiljai (Marquis vagy Gróf) czímet kap; ha pedig idegen, részesül ugyan ezen titulusban, 's honnosító-levelek adatnak neki. Ezenkívül meghagyá Minisztereinek a' Király, hogy ha jelenvaló feltételek nem egészen serkentők volnának, még ezeknél kedvezőbbeket javallanának.

A' Navarrai Rice Király Marquis de Lazan Apr. 15d tudokra adá egy Proclamatiójában az egész tartomány lakosainak, hogy a' hadban elfogatott Spanyolok haza fognának térni Francia Országból. Ösztönöztetik egyszersmind a' nép, hogy azokat hazafiak és rokonok gyanánt fogadja, 's kemény büntetés alatt sértegetni ne merészelje. De mind ezen parancsolat mellett is szükségesnek tartatott, hogy a' foglyok' védelmére katonaosztályok állíttassanak azon országútakra, mellyeken jöni fognak.

A' francia Őrizet-ármadának eddig volt fő Generálisa Gróf Bourmont, kit, mig következője Gen. Lieut. Diegon megérkezne, Gen. Ordonneau fog felváltani, Madritból Apr. 20d Parizs felé utnak indult.

Brasília.

A' Foweybe, Kapitány Trist kormányzása alatt megérkezett Hébe nevezetű hajó, Parából Mártz. 3dikáig terjedő tudósításokat hozott. Ezekből láthatni, hogy az ottan lakó Anglusok csupa véletlenül olly súlyos és veszedelmes helyhezetésbe jövének, melly miatt minden javaikkal és familiájikkal egyetemben nagy hirtelenséggel Barbadoes szigetére kén-telenítettének általevezni. Ezen történetről bővebb világosítást nyújt következő levél, mellyet a' Kapitány Foweyből Apr. 18d irt a' Hébe tulajdonosainak: „Uraim! Következendő oklevél arra szol-

gáltatott nékem okot, hogy Parát Mártz. 3d minden ottan lakos Anglusokkal, 's másokkal' kik a' vitel árát meg tudták fizetni, odahagyjam. A' megfutamodottak nagy részint Barbadoesbe, Cayennebe, Portugalliába és Gibraltárba evezének-el. A' nevezett oklevél ez: „Kapitány Tristhez. A' Britanniai Vice-Consuli tisztségtől Paraban Mártz. 1824. Kapitány Uram! Tudtomra adván az itteni Igazgatás, hogy az Imperatiz nevezetű Fregatnak és a' Maranhao nevű Briggnek elevezések után veszedelemben hiszi forogni az ánglus jobbágyoknak életüket és értékeket, kötelességemnek tartom ezt az Úrnak értésére adni 's egyszerűsmind kinyilatkoztatni, hogy ha a' nevezett hajk' elmenetele után tanácsosnak tartja az itteni kikötőben való tartózkodást, efféle maga elhatározásairól felelni is tartozik. Ide mellékelve küldök Uraságodnak egy utazó-levelet az Igazgatás részéről 's maradok köteles szolgálja Henry Dickenson, Vice-Consul.“ — A' Parai Anglusok, a' Consul javallására mindnyájan Barbadoesbe mentek. Ezen véletlen történet onnan eredett, hogy némelly gaz indulatú emberek olly hirterjesztettek-el, mintha a' múlt hónapban egy hajón elküldetett 250 lázasztók kénkö gőz által megfúlasztattak volna, és hogy az ő haláloknak okai az Anglusok lennének, mint a' kik a' lázasztókat fegyvereikből kivetkeztették. Ennek következtetésében elvégeztetett, hogy halálok az Anglusokon minden személyválogatás nélkül megboszsúltassék.“

Nagy Britannia és Irlandia.

Dangolából két lovat hoztak Londonba Gróf Mortonnak ajándékul. „Éppen szükséges is“ mond egy Londoni Ujság Ápr. 18d „hogy Arabiai fajokat hazassunk-be, mert már a' magunk lovaitól mosta-

nában valóságos lehetlenséget kezdünk kívánni. Tegnapelőtt is ollyforma futtatás történt, mellyet alig hihet az ember. Ugyanis valamelly Mason nevezetű Úr arra kötelezé magát száz darab Guineért, hogy Furia nevű parivájával egy óra alatt húsz ánglus (négy német) mértföldet fog futni, tizet menőben, ugyan annyit jövőben a' mértföldeket jegyző kövek szerint. Menőben a' tiz mértföldet szerencsésen meg is futotta 29 minúta alatt, ekkor megfordítván lovát, az egy faluból kijöttében ledobbant, 's a' rajt ülőt földre terítette. A' ló azonban csakhamar felpattant 's benne nem esett semmi kár, hanem a' lovas, különben jóis forma vastos ember lévén, az esesben megbódult, 's míg ismét magához jött 's a' lóra felült, több idő telt-el bele, minthogy a' fogadást megnyerhette volna. Megfizette azért a' száz Guineét, 's azonkívül szerzőben jóformán meg is üté még magát.“

Mackintosh Úr nagy csőtörtökön opiummal megetette maga magát. Ő mind arra várt hogy a' Columbiái Obligatiók szállani fognak, 's hirtelen felhágások miatt 40,000 font Sterlinget vesztett.

Londonban a' Tamesisen keresztül építendő láncz-hídnak planuma, mellyről darab idő olta folyik a' beszéd, most már tökéletesen elkészült. Ez a' híd, mellynek építetését magános személyekből álló társaság vállalta magára, 392,000 font Sterlingbe fog kerülni, ezen summába számlálván azon földeknek megvásárlásokat is, mellyek a' híd-építéshez megkívántalnak. Minthogy a' Londoni kereskedés egy ötödrészben ezen hidnál fogva megy végbe, a' híd-bért esztendőnként 45,000 font Sterlingre számlálják. Ez a' híd 2400 ánglus lábnyi hosszúságú leszen, 's magassága 70 láb a' víznek legmagassabb járásán feljül, úgy hogy 200 tonnás hajók is eljárhassanak

alatta a' nélkül hogy árboczaikat leszedni kénteleníttessenek. 18 hónap alatt, a' mint mondják, az egész híd el fog készülni.

Canning Úr Bathba utazott Gróf Liverpool' látogatására, ki nápról napra jobban van.

Az ánglus Igazgatás meghatározta hogy az Angliába futott Spanyolokat 600 font Sterlinglel fogja segíteni hónaponként. Herczeg Wellington, Generalis Rocheval, ki született Ánglus, 14 olyan Spanyoloknak neveiket közölte, kik hazájokban leginkább veszedelmezteték magokat, a' a' kérvén a' Herczeg a' Generalist hogy azon 14 személyekből választana egy biztosságot, a' nevezett summának illendő elosztása végett. Ezen biztosság, mellynek tagjai között vagyon Gen. Alava is, Apr. 22d gyült össze elsőben, 's Elölülőül Generalis Minát, Titoknokul Galiano Urat, Kincstármesterül Villanueva Urat választá el. Mind harman jelen valának ezek, 's a' választatást elfogadák.

Apr 23d a' Courier a' francia Etoile' Columbiai tudósításait izetleneknek nevezi, 's azt állítja, hogy azok legkisebb hitelt sem érdemelnek, minthogy Párizsban lehetetlen újabb tudósításokat kapni Dél-amérikából, mint vagynak Londonban. — Apr. 24d újrávizszatér ezen tárgyra a' Courier, 's azt mondja hogy Angliába Mártz. 9dikéig terjedő Ujságok és levelek érkezének Jamaicából. Bogotai és Carthagennai tudósítások megerősítik Riva-Aguerónak elfogattatását Bolívar, royalista Generalis Canteraccal, de a' ki Tisztjeivel egyetemben inkább a' Cortesigyűlés' systemájához haljik, alkudozásokba bocsákozott, hanem hogy ha ezek sikertelenek lennének, oly szándékkal vagyon, hogy Mártz elején nevezetes sereggel fog táborba szállani. A' Columbiai Köztársaság 9000 ember segítséget küldött

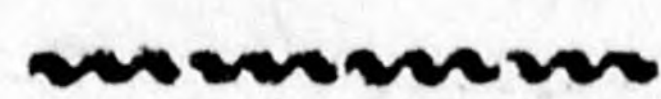
a' Liberátornak, 's Chiliből 2500 gyalog és 600 lovas érkezett hozzá Callába; 's ezek jóformán szaporíták seregeit.

A' Király oly szándékkal van, hogy az idén egy mulatságos tengeri utazást tegyen, mellynek ezélja alkalmasint Wight szigete fog lenni.

Londoni Ujságok következő Apr. 3d költ levelet közölnek az Algiri hajó állás pontról: „A' kikötőt fedező mivek jókora kiterjedésűek. A' gát mellett lévő fél kör formájú Bateria 120 ércz ágyúkkal vagyon megrakva. Mi könnyen beláthatjuk számos Fregátoknak és Korveteknek árboczeit a' belső vízben. A' Dey mind eddig megmaradott a' mellett, hogy a' városban meg nem engedi kitenni az ánglus vitorlát Consulunk' lakásán. — Az Algirt körülvevő hegyek hóval vagynak még terítve.

A' nádméz termesztő ánglus szigeteken a' Coloniák' birtokosait nagy könnyebbség várja. Valamint a' gabona árának leszállásakor kölcsön pénzzel kívánnak segíteni a' nagy szántó vető gazdákon, éppen a' szerint akarják most, minden nap mind lejjebb szálván a' kávé és nádméz ára, a' Coloniákbeli birtokosokat megsegíteni. Ugyan is az Igazgatás' megegyezésével bizonyos társaság áll-egybe, melly egy egy száz font Sterlinges Actiákból négy millió font Sterlinget igyekszik egybeszerezni, 's ebből nyugot-indiai termékbeli zálogra a' plántálóknak pénzt kölcsönözni, hogy így ezek elvárhassák termékeiknek jobb arát, 's ne kénteleníttessenek azokat elvesztegetni, 's egyszersmind Coloniáknak javítására, mértékletes interesre kezeik közé pénzt is kaphassanak. Nagy iránta a' meggyőztetés, hogy ezen rendszabás új kedvet fog önteni a' nádméz termesztőkbe, a' nádméz-szigetekbeli földeknek

alászállítását elhárítja, 's egyszersmind a' rabszolgákkal való jobb bánás- módra néze is hasznos foganatja leszen. Ezen nyugot-indiai új kereskedő társaság' Actiái ez idő szerint előlegesen 5 pro Centumot hoznak. A' haszonnak három negyedrésze az Actiák birtokosaié, 's eltelve az első hét esztendő, a' Directorok meg fogják határozni, mennyi hasznot vonhatnak még a' társaság' részesei. Ezen, első tekintettel csupa kereskedői planumból, nevezetes foganatot reménylenek, nem csak a' Plántalókra és rabszolgákra, hanem az Anya országra nézve is. Mert ha a' Coloniákbeli birtokosok még pénzzel is lesznek adósai Angliának, azzal ezen Országhoz annál szorosabban fognak köttetni, 's nem leszen annyi hasznok benne, hogy magokat az Éjszak-amerikai egyesült Státusokhoz csatolják. A' háború kiütésének esetében is jobban leszen dolgok a' Coloniákbeli birtokosoknak ezen, munkában lévő rendszabásnál fogva, mint ezelőtt a' nélkül.

Egy Calcuttai tudományos folyó-írás azt tartja, hogy ezelőtt mintegy három fertály esztendővel a' déli tengeren egy új szigetet fedezének-fel az Anglusok. Ugyanis Júl. 20d éjjeli 11 1/2 órakor a' Donna Carmelita hajón lévőek, melly hajót Kapitány Hunter kormányzott, véletlenül felkiáltának hogy száraz földet vesznek észre. Megvirradván, tisztán láták magok előtt a' szigetet, 's számos ladikok közelítének a' hajóhoz, 's a' vadakkal csak hamar barátságos alkudozásokba bocsátkozának a' hajón lévő emberek, kik amazoktól sertéseket, kókusdiót 's egyebet cserélének szegeken, fejr katonon és vas kapsokon. Szinekre nézve ezek a' vademberek hasonlók a' Malaiákhoz, hanem arcvonásaikban inkább az Európaiakhoz húznak. Delután a' szigetbeli uralkodó is elejött kísérelőjével, 's a' parton a'

hajóval általellenbe letelepedett. Emberei közül némelleyek györcsös botokkal mások 20 — 30 lábnyi magasságú rúdakkal valának felfegyverkezve. A' Hajóskapitány a' Királynak és annak öccsének egy egy fejr inget és egy egy tükrot ajándékozott. Utóbbin felette csudalkozának ezek a' vademberek. Ezután toll csináló kést is adtak nekik. Valahány darab ajándékot a' Király kapott, ugyan annyi csigát szakasztott le a' nyakáról 's adta azokat az Európaiaknak, kiknek még sertéseket 's egyebeket is adatott. Mind ezen vadak, férjfija 's aszszonya, bal kezeiknek kis újjait a' második hajlásig alvagdalták. Az aszszonyok közül némelleyek, kik különben csaknem mindnyájan szépek valának, veres czifrával ékesítettek bőröket. Többnyire mind mezítelenen jártak. Csupan a' Királyné volt valamennyire fedve. Ezen szigetbeliek még soha sem láttak Európaiakat. A' Kapitány IV György Király nevében elfoglalta a' szigetet, 's nevezé azt a' maga nevére mint annak felfedezőjéről Hunter szigetének.

Ápr. 12d. Corkban három férjfi testvérek végeztettek-ki a' világból, bébizonyosodván törvényesen reájok, hogy egy egész familiát meggyilkoltak. Ezek a' gonosztévők, utolsó szempillantásokig mind azt erősítették hogy ártatlanul halnak-meg, 's három Predikátorok 's tisztes öreg atyjok minden előterjesztéseik mellett reá nem mehetének, hogy a' bűnösök megvallottak volna gonosztetteket.

Az Exeteri városi tömlőczben halálra ítéltettek közül egy, minekutána az ítélet reá kimondatott volna, a' házat bizonyos Davenport nevezetű embernek hagyta, azért, hogy ez tőle ezelőtt 11 esztendővel ellopott 20 font Sterlinget.

Londoni Ujsag - levelek különféle ollyas kivonásokkal telnek-el újobban,

mellyeket a' Jamaikai, Barbadoesi és más Nyugot-indiai Ujságokból kölcsönöztek. Ezen említett Coloniákban még most is vagynak nyomai a' lázzadásnak a' szerecsen rabszolgák között. Ezeknek elcsábítójik, a' mint ekkoráig kitapogadni lehetett, mindnyájan Sz. Domingóból jöttek. — Ugyan a' feljebbi tudósítások említik, hogy Demeraryban egy szép plántalási birtok' tulajdonosa, minekelőtte ennek örökösévé lenne, Londonban, hol addig lakott, a' legszívesebb ember-barátot játszotta, a' rabszolgák iránt mutatott kegyetlenkedés ellen gyakran kikelt 's ezen tárgyban könyvet is bocsátott közre. Alig kapta azonban meg nevezett birtokát, hogy 250 szerecsenei fellázzadván, elébbi gondolkozásáról teljesen megfeledkezett, 's rabszolgáit a' legirgalmatlanabb módon korbácsoltatta. Szerencsés volt a' kire csak 300-at csapatott, némellyiket 1000-ig is vágatta.

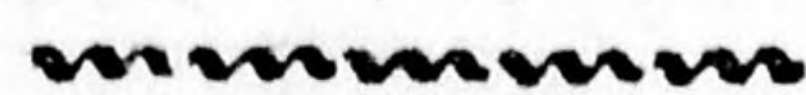
Spanyol Amerika.

Kingstonba (Jamaikában) Mártz. 9d Limából mult eszt. Dec. 26dikéről szólló tudósítások érkezének. Ezek szerint a' két ellenséges seregek még nem láták egymást. Riva-Aguero, a' mint hallik, megegyezett benne hogy Európába küldtessék, és seregei a' Bolívaréhoz csatoltassanak. Kingstonba Bogotából is érkezének levelek Febr. 9dikéről, 's azt mondják hogy ottan mindenek csendességben vagynak, 's a' jövő Congressus üléseire szamos tagok bégyülekezének. — Wilson Róbert' fija Dec. közepén jött meg Truxillóba, 's Generális Bolívar által, kinek akkor éppen ottan volt fő hadiszállása, nagy megkülönböztetéssel fogadtatott, 's maga személye mellé vétetett.

Francia Ország.

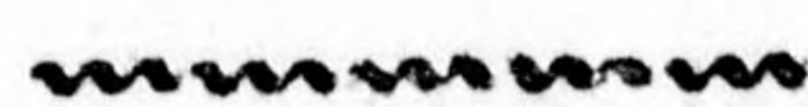
Jóllehet Corsikában különös sereg állítatott fel a' haramiáknak üldöztetések végett, még is minden nap történnek gonoszságok és különösen gyilkosságok. Az ottani Ujság Mártz. 27d. különös cikkelyben közli, az ezen szigéten Jan. 20dika óta történt nevezetesebb istentelenségeket. Ezen nevezett idő óta 15 gyilkosság esett, 's többnyire mind olyan személyek vivék ezeket végbe, kik már korábbi vétségeikért üldözőben vagynak, vagy reájok ítelet is mondatott. Ekkoráig meg csak egy gyilkos fogattatott-el.

A' Journal des Debats következő levelet közöl Buenos-Ayresből m. eszt. Dec. 29dikéről: „Az Astrea nevezetű francia Fregat, Kapitány Grivel kormánya alatt darab ideig Montevideóban fekdött. Grivel Úr, ki a' francia tengeri erőt kormányozza a' Brasiliai vizeken, f. h. 21d ide jött, 's Rivadavia Urat a' külső Minisztert meglátogatta, a' ki is őtet igen barátságosan fogadta. A' francia kereskedésnek itten mindenkori védelme vagyon, a' kereskedők és Hajóskapitányok egyiránt magasztatják a' helybeli tisztihivatalnak magaviseletét, 's a' vám olly csekély, hogy a' portékának lopva hozása senkinek sem jut eszébe is.

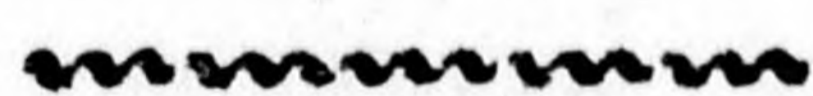
Párizsban darab ideig egy vak embert látott a' közönség, kinek egyik lába fából volt, régi Gárda kalapot viselt, 's mint Belisarius egy kis leányka által vezetteté magát, kinek csak egy keze volt. A' vak ember énekeket árult, 's a' mellette eljáróknak könyörületességeket igen meg tudta nyerni. Alig hihetné az ember, hogy ez az egész koldulás merő csalás volt. Ez a' koldús

csizmadia, 's ép szemekkel bír; vezetője nem a' maga leánya, hanem Lilleben lopta-el szüléjától, 's meg volt mind a' két keze, hanem a' gazember arra kényszerítette, hogy az egyiket kemény kötéssel kellett neki karja' felső részéhez szoríttatni. A' gyermek most minden sérelem nélkül visszaadatott szüléjének, kiknek eltévelyedése által, képzelhetni, milyen fájdalmat okozott. A' csalárd Belisarius hét esztendei tömlöczre büntettetett.

Május. 10d. a' Státus-papiró- sainak közép-árrok:

Státus kötelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 98 5/16
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorvonásos Költsön
1820-ról C. P. 147 1/4 Ugyan az 1821 ről 100t. C. P.
Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftért C. P.
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal
55 1/8 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban, 1 BankActia
1163 2/5 for. C. P. Cs. Arany —

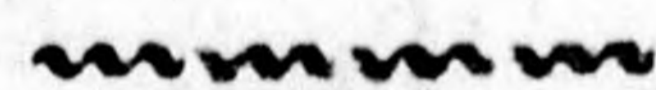

Magyar Ország.

F. h. 6d így szóllanak a' Hazai Tudósítások: „Ha a' költeményes tudomány-
nak egy fő ága a' theatromi játékok' készítése; ha minden Nemzet, melly a'
csinosodásban előment, szorgalmasan igyekezik a' szép tudományoknak ezen
részében nyelvét gyakorolni; ha végre a' theatromi előadások az erkölcsi csinosodásnak, és a' nyelvbéli kimiveltetésnek hathatós eszköze szokott lenni: tisztelettel kell tekintenünk azoknak igyekezeteit. kik magyar nyelven efféle játéko-

kat készítenek, vagy az előadó Társaságokat gyámolítják. T. N. Fejér Vármegye ebben elcsüggedhetetlen hazafiúságnak példáját mutatja; mert még most is a' pártfogása alá vett magyar Társaságot nagy áldozatokkal fentartja, 's ez által Pest városának is több ízben azt a' gyönyörűséget szerzette, sőt az egész Nemzetnek is azt a' dicsőséget, hogy különös nagy alkalmatosságokkal a' városi theatromban ezen magyar Társaság felléphetett, és megmutatta mind nyelvünknek emelkedő csinosodását, mind pedig a' játszó személyeknek ügyességét. Ezen dicséretesen ismert magyar theatromi Társaság most Május 10d fogja kezdeni, ugyan a' városi theatromban magyar előadásait, a' mit ezennel a' Hazafiaknak örömökre jelenteni kívántunk. Talán nem sokára eljön az az idő, hogy a' Nemzet önnön maga nemes érzésétől felgerjesztetvén, a' már régen építő kezeket váró házhelyre díszes theatromot fog állítani, 's így a' magyar Thaliat tulajdon templomába felavatni.“

Nagy-Győrben Ápr. 14d 73 esztendőskorában meghalt Nagy Tiszt Tudós Mollik Tóbiás Úr a' Sz. Martoni fő Apátúr-ságban Sz. Benedek Szerzetes Rendén lévő Pap, a' Teológiának Doctora és annak több helyeken u. m. Győrött, Egerben, Pesten, jeles tanítója.

E r d é l y.

Kolozvár, Ápr. 29d. Alig foszták meg Hazánk a' Philosophus Fő Orvostól, annak egét, más nem kevésbé síramlas csapás újra homályba borítá. Mélt Felsőszálláspataki Kenderesi Mihály Úr, az Erdélyi Nagy Fejedelemségbeli Királyi Kormányzék' valóságos belső titkos Tanácsosa, folyó Ápr. 26d reggel közhasznú díszes életét, rövid

betegeskedés után, örök nyugodalommal cserélte-fel. Nagy a' Haza' vesztese benne, — mint egy derék Hazafiban, kinek szíve Fejedelme' és Nemzete' javaért langolt, — mint egy tántoríthatatlan egyenességű Tanácsosban, kihez az igazság és ártatlan ügy bátran folyamodott. Nagy a' Vallás' vesztese benne, mellynek erkölcsi példás életével dísz adott, mellynek dolgait, mint az Erdélyi Nagy Fejedelemségbeli Evang. Reformatum Fő Consistoriumnak több versben volt Elöl-ülője, ritka buzgósággal, mély héhatással, 's a' legkényesebb helyzetetések között is, szerencsés kormányzással vezette. Nagy a' tudományoknak és Iskoláknak is vesztese, mellyeket szeretettel pártfogolt, 's mint világos eszű böles, a' tudományok körül foglalatoskodókat nagyra becsülte, 's élete' egyéb hivatalos foglalatosságaitól üres idejében, legörö-mestebb velek társalkodott. Nagy benne a' nemzeti Literaturának is vesztese, mellyet hasonlíthatatlan hazafi buzgósággal gyámolított, a' mellynek virágzása szívének egyik főbb óhajását tette, 's a' mellyet jövedelmének arra fordított szép részével is előmozdítani kívánt. Kiadta ugymint a' maga költségén Zsombori József Erdélyi Költőnk' verseit, segítette folyamatba jöni az Erdélyi Muzzeumot, segítette esztendőnként nevezetes summával a' Tudományos Gyűjteményt, munkás volt néhai Mélt. Kanyó László Úrral együtt Homérus Iliásának néhai Prof. Vályi Nagy Ferencz által való fordításában; barátságban élt Virággal, Kazinczyval, Dobrensteivel, Buczyval, kinek mejjképe Zsomboriéval 's Elekesével együtt, mint három Erdélyi szép elméjé, ő maga által lefestetve, szobájában függött, a'

nemzeti Költőket a' hazai műveltség je-ladójinak nézven, mellynél fogva a' két Kisfaludy 's Berzsenyi is előtte nagy tiszteletben voltak. Az irói pályán maga két irással jelent-meg, egyikben az Erdélyben talált Kozon és Lysimachus aranyairól értekeződván, a' másikban pedig a' rímes vagy úgy nevezett cadentiás versek helyett inkább a' mértékes versek' irását ajánlotta. Literaturánk körül való ilyen buzgó munkálkodása nagy mértékben kihatott a' Kolosvári nemzeti magyar Játékszín' állandóvá tételére is, valamint Körösi Sándort tudva lévő Ásiai utazására nézve segítette. Nagy végre benne az emberiség' vesztese, mert a' ki ennyi virtusokkal tündöklött, ennyi tekintetben hasznos volt, kinek lelki erejét, gyengélkedő ereje is meg nem törhette, míg nem a' halál azt kioltotta, — nem maga mutogatásból, de belső érzésből, emberiség és haza szeretetből mivelte azokat, 's azért, a' legtisztább kútforrásból származott nemes tettei, a' világ előtt nem is voltak mindég ismeretesek: mert a' nagy ember nem külsőképen akart fényleni, de valódi jót kívánt eszközölni, 's a' jutalmat azért inkább feltalálta szívében, mint a' világ' lármás helybehagyásában. — Született e' nagy Hazafi 1758 Nov. 17d, 's így még egészen 66 rövid esztendőkre sem terjedett munkás élete: mert melly kevés idő ez annyi érdemekkel tündöklő léleknek, melly keskeny határok közé szorult pálya ilyen ember-barátnak. Megfizette ugyan ő a' mulandóság' adóját, de fel vagynak jegyezve érdemei az élet' nagy könyvében, 's élni fog emlékezete, élni fog szeretete minden igaz hazafi' szívében. Hamvait minden jól érzők, a' tisztelet' és háladatosság' könnyeivel áztatják.

NYOMTATVA (0)